

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Vol. I

KAINA, 2c

Chicago, Ill., Sereda, Lapkritis-November 18, 1914.

Entered as Second-Class Matter March 7, 1914, at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

PRICE, 2c.

No. 117

Turkai šaude Amerikos valtin

Serbai prašo caro pagalbos

Serbų kariūmenės liko tik
100,000

40,000 austrų palaidota
viename kape

Austrai pražudė ketvirta dalį armijos

TURKAI ŠAUDE AMERIKOS VALTIN.

Jeigu Su. Valstijų laivo kapitonas nepaklausys paliepių Smyrnos fortų komendanto, gali kilti karė tarp Amerikos ir Turkijos.

LONDONAS, Nov. 17.—Telegrama iš Athenų praneša, kad turkai iš Smyrnos forto šaudė į Suv. Valstijų kariškojo laivo Tennessee nuleistą valtį. Laivas Tennessee plaukė Smyrnos miestą, kad ten apsaugojus amerikiečius, kuriems grėsė pavojus nuo mahometanų. Prieš iplaukiant į Smyrnos uostą iš laivo Tennessee buvo nuleista valtis prirengti laivui iplaukimą. Bet iš fortų pradėjo šaudyti į valtį ir privertė ją sugrįžti prie laivo.

Tennessee laivo kapitonas C. Decker'is tada pranešė forto komendantui, kad jis turi nuo Amerikos valdžios paliepią plaukti į Smyrnos uostą, ir tą padarys, nors jam komendantas ir neleis.

Kada atėjo pranešimai, kad Smyrnoje turkai kyla prieš krikščionis, tarp kurių yra daug amerikiečių, tai Suv. Valstijų valdžia pasiuntė kapitoną Deckerį su kruizeriu Tennessee į Smyrną amerikiečių apsaugai. Kapitoniui Deckeriui duota liuosa valia daryti, kaip jis mątytys geriaus.

Jeigu dabar, kaip pranešimas sako, kapitonas Deckeris neklauso Smyrnos tvirtovės komendanto ir prieš jo uždraudimą bandys iplaukti į Smyrnos uostą, tai tuo pačiu Amerika tampa intraukta į karę su Turkija.

Karės laiku kariaujančios šalies porto komendantas yra vyriausias porto viešpats, ir jo įsakymų turi klausyti visi neutrališki laivai. Turkija dabar kariauja, ir todėl Smyrnos komendantas gali leisti ar neleisti iplaukti Smyrnos uostan Amerikos laivui. Nepaklausyti komendanto — reiškia stoti karėn prieš Turkiją.

Kapitonas Deckeris dar nespėjo pranešti apie tą atsitikimą Amerikos valdžiai. Gal buti, kad Deckeris ir nemano priešinties Smyrnos komendanto paliepiams, ir pranešimas apie tai iš Athenų gal pasirodys išmislu.

SERBIJA PRAŠO CARO PAGALBOS.

PETERBURGAS, Nov. 17.—Serbijos pasiuntinys prašo Rusijos, kad kaip galėdama pagelbėtų Serbijai, kuriai grėsia pavojus, kad Austrija visai ją užkariaus. Serbijos armijoje iš 300,000 karių dabar paliko tik 100,000, ir jie negali atstovėti prieš Austrijos spaudimą.

Jeigu Austrija užkariautų Serbiją, tai rubežiais ji susidurtų su Bulgarija, Rumunija ir Graikija, ir tada šitos šalys jau nebesutiktų kariauti prieš Austriją, nes Austrija Bulgarijai galėtų duoti Makedoniją, o Valashų provinciją Rumunijai. Makedonijoje dabar jau sukiles prieš Serbiją maištas. Makedonijos maištininkais vadovauja bulgarų oficialiai, Bulgarijai matyt dabar labai rupi atgauti Makedoniją, kurios ji negavo po Balkanų karės dėl to, kad to nedalėdo Rusija.

Rusija noria gelbėti Serbiją, bet kad Rusijos kariuomenė visa užimta Prusijoje, Lenkijoje, Galicijoje ir Kaukaze. Iš Galicijos rusų armija visą laiką stengėsi ateiti serbams į pagalbą, bet negalėjo.

Rusija dabar siūnčia kuniškai Trubecką į Bulgariją ir Rumuniją. Jis pasistengs perkalbėti tas viešpatijas, kad dabar jos neskriaustų nuvargintos Serbijos ir nesistengtų atimti nuo jos žemių.

ILGOJ DUOBĖJ PALAIDOTA
40,000 AUSTRU.

AMSTERDAMAS, per Londoną, Nov. 17.—Laikraštis Nieuwe Rotterdamche Courant gavo laiską nuo vieno kunigo iš Galicijos, kurs rašo, kad 40,000 austrų buvo palaidota

Zemlapis juodųjų jūrų apskričio.

Turkijos karės ministeris Enver Bey.

Tarp Amerikos ir Turkijos dabar kilo nesupratimas, kada Smyrnos uostan Smyrnos komendantas neįleido Suv. Valstijų kruizerio Tennessee, o kruizerio kapitonas užreikė, kad jis turi paliepią Smyrnos uostan plaukti, ir todėl iplauks.

vienoj duobėj šešių su puse pėdų pločio ir daugiau, kaip keturių mylių ilgio. Kunai buvo sudėti vienas prie kito trimis eilėmis. Visi tie kareiviai buvę užmušti viename mušyje, kurs tęsėsi tik kelias valandas.

AMSTERDAMAS, Nov. 17.—Kiekvienos kariaujančios šalies nuostoliai yra baisūs. Čia gautas laiškas iš Budapešto sako, kad austrai karėje su serbais iki lapkričio 1 d. neteko 140,598 karių. Galicijoje karėje žuvo iki šiol 754,528 austrų karių. Taigi bėgy trijų pirmųjų karės mėnesių Austrija pražudė daugiau kaip 900,000 savo karių, tai yra, ketvirtą visos savo kariuomenės dalį.

PRUSUOSE VOKIEČIAI SULAIKĖ RUSUS.

KRAKOWO LIKIMAS NEZINOMAS

LONDONAS, Nov. 17.—Laikraščio Daily Telegraph korespondentas iš Peterburgo telegrafuoja, kad vokiečiai iš paskutiniųjų stengiasi neįleisti rusų toliau į Prusiją.

Vokiečių Virbaliaus armija tapo perkelta iš kairiojo flanko į dešinįjį, kur dabar smarkus mušis eina.

Didelės vokiečių spėkos yra pastatytos tarp Soldau ir Neidenburgu, kur vokiečiai buvo sumušę rusus pirmu sykiu. Rusai dabar čia yra prisirengę sumušti vokiečius kad užtrynus pirmo nepasisekimo dėme. Bent gi laikosi čia rusai labai atkakliai.

Vokiečiai Prusijoje bando užpulti rusus iš šiaurės ir šiaur-

ENVER BEY, TURKISH MINISTER OF WAR

vakarių, stengdamies neduoti rusams pereiti prie užpuolimo pietuse.

Kito laikraščio korespondentas iš Peterburgo rašo, kad vokiečiai nedaug turi armijos kariauti prieš Rusiją, tai tą pačią kurią turi nuolat kilnoja iš vietos į vietą, norėdami parodyti rusams, kad vokiečių visur pilna. Vokiečiai, sako, nei darsiprotėti negali, kokia didelė galybė rusų eina ant jų. Rusams taip kilnoti savo armijos nereikia, nes rusų užtenka visur, o vokiečiai bekinodami savo armiją greit ją galės pražudyti, ir tada jau bus po Vokietiją.

Oficialiai pranešimai iš Peterburgo sako, kad vokiečiai pradėję užpuolimus ant Varšos upės peranksti patiems vokiečiams, ir todėl jiems čia pasisekti negalės. Nors vokiečiai sumušę rusus prie Wloclawko, bet tas rusų ėjimo nesulaikys.

Kas dedasi su Krakowo, apie tai nėra tikrų žinių. Vakarykščias pranešimas, buk Krakovas ugnyje, nepatvirtintas. Kiti pranešimai sakė, kad Krakową ginti vokiečiai paliko austrams ir kad austrai ketina atiduoti Krakową, nenorėdami, kad bombardavimu būtų sunaikintos to senovinio lenkų miesto brangenybės. Paskutinis pranešimas iš Peterburgo skelbė, kad vokiečiai atėję Krakowan austrams į pagalbą, ir miesto be mušio neatiduosia.

100,000 VOKIEČIŲ PUOLĖ KETURIAS DIENAS.

LONDONAS, Nov. 17.—Telegrama iš Dunkirko praneša, kad panedelyje buvo smarkus mušis prie Ypres. Talkininkų nuostoliai buvo baisiai dideli, bet užtai jie atlaikė savo pozicijas ir galėjo paėiti pirmyn. Apruokuojama, kad 100,000 vokiečių puolė mušiuose, kuris tęsėsi keturias paskutines dienas.

LAUKIAMA MUŠIO BALTIJOS JUROJE.

LONDONAS, Nov. 17.—Baltijos juroje gali greit įvykti mušis tarp Vokietijos ir Rusijos laivynų. Iš Kopenhago pranešama, kad Rusijos laivynas išplaukęs iš Helsinforso į pietų rytų pusę.

AMSTERDAMAS, Nov. 17.—Vokiečių minos šiaurės juroje turi prietaisą, kurs panašus į pojurinio laivėlio periskopą. Tas yra padaryta tam, kad apgaudinėjus kariškus laivus. Pamatę periskopą, laivai galės manyti, kad tai pojurinis laivėlis, ir važiuos ant jo, norėdami sunaikinti, bet patys liks minų aukomis.

LONDONAS, Nov. 17.—Šiandien apskelbta, kad mirusiojo seno anglų karvedžio lordo Robertso laiduotuvės bus viešos.

Angliją skiria dar bilioną dolerių karėi

Francuzai išsprogino vokiečių apkašus Argonne distrikte

Belgijoj vokiečių atakos atmuštos

LONDONAS, Nov. 17.—Išdo kanceleris Lloyd George šiandien pranešė parlamente, kad karės reikalams šiais metais Anglija turės išleisti \$2,250,000,000, tai yra tokia suma, kokios Anglija dar niekad nebuvo išleidusi į vienus metus. Visa karė su boerais Anglijai neatsiėjo nei pusės to, nors ji tęsėsi keturius metus. Kad tą sumą surinkus, yaldžia yra nutarusi dvigubai daugiau aptaksuoti turtingesnius žmones ir užtraukti paskolą ant \$1,750,000,000.

MUSIO STOVIS BELGIJOJ IR FRANCIJOJ.

Francijos oficialis pranešimas apie mušio stovį Belgijoj ir Francijoj pažymi sekancius dalykus:

Ypres kanalo apskrityje nuo Nieuporto iki Dixmude šaudymasis iš armotų buvo atnaujintas su didesniu smarkumu, kaip pirmiau.

Vokiečiai mėgino sulaukyti vandenį, kurs paleistas iš jūrų užliejo jų tranšėjas, bet talkininkų artilerija nedavė jiems nieko daryti. Užlietas vandiniu tranšėjas vokiečiai buvo priversti apleisti.

Vokiečių pėstininkai atakavo talkininkus prie Bixschotte ir Ypres, bet jų atakos tapo atmuštos.

Aisne apskrityje, kaipurte vokiečių pulkai mėgino pereiti Aisne upę, bet buvo arba atmušti, arba išdaudyti. Prie Vailly buvo smarkus šaudymas iš armotų. Buvo šaudyta iš armotų taipgi prie Reikso.

Argonne distrikte pėstininkų susirėmimų nebuvo, bet francuzai pasikasė po vokiečių tranšėjomis ir daug jų išsprogdino. Prie Muse upės į pietus nuo Verduno francuzai paėjo pirmyn.

Kitur neatsitiko nieko svarbesnio.

Vokiečių oficialis pranešimas išleistas sako, kad į pietus nuo Verduno francuzai kelis sykius atakavo vokiečius, bet buvo atmušti. Belgijos pajūry vakar buvę palyginamai ramu.

Visi pranešimai iš Francijos pažymi, kad baisiai blogas oras labai apsunkina kariuomenių veikimą. Lietūs nenustoję lyti, tranšėjos pilnos vandens ir keliai beveik nebeisvažiuojami.

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News

Published daily, except Sunday, by Lithuanian News Publishing Company, Inc. Address: Naujienos, 1840 S. Halsted St., Chicago, Ill. Telephone, Canal 1506

Terms of subscription: In Chicago, by carrier, per week 12 cents; by mail, one year \$5.00. Outside Chicago, by mail, one year, \$5.00;

Entered as Second-Class Matter March 7, 1914, at the Postoffice at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

NAUJIENOS

Pirmas Lietuvių Dienraštis Amerikoje. Eina iš Chicago kasdien, išskiriant Nedėlius.

Leidžia Naujienų Bendrovė.

Prenumeratos kaina: Chicagoje—per išnešiotojus 12 centų savaitėje. Paštu slunčiant, Chicagoje metams \$6.00 pusei metų \$3.50.

Kilus, ne Chicagoje, metams .. \$5.00

Pusel metų .. \$3.00

Oviem mėnesiam .. \$1.00

Europoje, metams .. \$7.00

Pavienų dienraščių numerų kaina 2c.

Adresas: Naujienos, 1840 S. Halsted St., Chicago, Ill. Telefonas, Canal 1506.

101

Turkijos Reikšmė Karėje

Priešingoji Vokietijai ir Austrijai valstybių santarvė tvirtina, kad Turkijos įsikišimas į dabartinę karę neturės jokios reikšmės. Ji esanti po Balkanų karės taip susilpninta, kad jos kariškos spėkos niekas nebijęs. Ant jurių ji taip pat esanti menka. Tokia nuomonė stengiasi išplatinti ypač Anglija. Tuo tarpu Turkijos dalivimas karėje kaip Anglijai yra gana pavojingas dalykas.

Jeigu sukilimas britiškoje Indijoje iki šiol dar nepasiekė įžymaus laipsnio, tai daug blogiaus stovi dalykai Egipte, Turkų interme Egipte yra didelė. Jie gali jį patraukti savo pusėn. Ir jeigu jiems tati pavyktų, tai Anglijai gali išsprusti iš rankų Suezio kanalo valdymas, kuris yra labai svarbus dalykas. Jeigu indai išsivaduos, tai Indijoje.

Egiptas nominaliai dar vis tebistovi po Turkijos valdžia, bet faktiškai jame šeimininga Anglija. 1882 m. ji paėmė tą šalį po savo globa su Europos piniginių pitarimu. Jos uždavinys buvo prižiūrėti kad Egiptas reguliariai mokėtų nuosimčius nuo kapitalo kuriuos tenai indėjo Europos bankieriai, bet, sutvarkius dalykus, ji turėjo iš tenai pasitraukti. Vienok ji to nepadarė, ir, kadangi ji gerai saugojo piniginių interesus, tai niekas nieko ir neturėjo prieš jos viešpatavimo pailginimą. Egipte Anglijos šeiminingumas atsižymėjo baisiu žiaurumu ir išsukę judėjimą tarpe vietinių gyventojų. Buvo ir keletas maištų, kuriuose anglai be jokio pasigailėjimo paskandino sukilėlius kraujuje. Po to tečiaus judėjimas nenuirimo, bet sustiprėjo dar labiau. Daug energijos jam suteikė ypač jaunatyrų judėjimas. Kaip Turkijos, taip ir Egipto nacionalistai rado sau vadovų europiejiškai apsviestuose žmonyse ir pradėjo leisti užsienio literatūrą, kuri, nors draudžiama, bet smarkiai platinosi miniose.

Anglai turi nedaug kariuomenės Egipte, ir ant tos pačios ji nelabai tegali atsieti, nes ji susideda iš vietinių gyventojų. Turkijai pradėjus kariauti prieš Angliją, Egipto kariuomenėje, kaip praneša telegramas, jau prasidėjo maištai prieš anglus. O siūsti karių Egiptan iš kity kolonijų Anglija kol kas negali, nes visas savo spēkas ji turi statyti vakarų Europoje prieš Vokietiją. Taigi nebus netikėtas dalykas, jei Egiptui su Turki-

jos pagelba pavyks visiškai atsimesi nuo Anglijos.

Gali, žinoma, išeiti ir taip, kad Anglija su savo talkininkais pergalės turkus. Bet tuomet atsirastų naujų painiųvų Anglijai. Kam teks turkų žemę ir visų pirma jos sostinę, Konstantinopolį? Konstantinopolį jau nuo senų laikų žiūri godžia akim Rusija. Ne viena kartą ji jau taikėsi prie jo, bet visada buvo atgrūta. Dėl sumušti, tai Rusija nieku būdu nesutiktų paleisti Konstantinopolio iš savo rankų. Bet Konstantinopolis turėtų labai svarbu ir Anglijai, nes jisai yra, kaip sako, „Azijos raktas“. Patekus Konstantinopolin ir Rusijos rankas, atsidurtų baimiam pavojui Anglijos kolonijoms Azijoje.

Reiškia, ir tame atsitikime, kad laimės turkai, ir tame, kad jie bus sumušti, Anglijai atsirastų baisyai daug nesmagumų.

Nuveikę Turkiją, talkininkai gali taip pat susipešti tarp savęs, kaip nepersemai buvo supešusios Balkanų valstybės.

Tarptautinė Socialistų Konferencija

Iš Europos atėjo žinia, kad ant 6-tos d. gruodžio esanti paskirta darbininkų „Internacionalo“ konferencija tikslu apsvaryti, kaip greičiau būtų galima Europoje įvykinti taika.

Spalio 11 d. buvo trijų Skandinavijos šalių socialistų organizacijų ir unijų atstovų pasikaltėjimas. Jie tarėsi, ar nereikėtų perkelti tarptautinę socialistų Biurą iš Belgijos kiton šalin. Pagalios buvo nuspręsta to klausimo išrišimui šaukti visų šalių socialistų konferenciją.

Be aplink tą patį laiką padarė konferenciją Šveicarijos ir Francijos socialistų vadovai. Francuzai užreikė, kad prie dabartinių sąlygų, tarptautinėje konferencijoje socialistai turėtų šalių, kur eina karė, negali dalyvauti. Tai nuomonei pritarė Italijos socialistai ir taip pat Švedijos, Norvegijos ir Danijos socialistai.

Tuo būdu konferencijon, kuri įvyks 6 d. ateinančio mė-

nesio, siųs savo delegatus tik-tai neutralių šalių darbininkai.

Karės Priešai

„American Federation of Labor“ savo konferencijoje, kuri dabar jau antra savaitė tęsiasi Philadelphiaje, išsireikė griežtai prieš karę. Tam tikroje rezoliucijoje konvencija pasakė, kad darbininkai gali ant visados nanaikinti karę. Jeigu tikėtai jie mokės savarankiai protauti ir savo priešingą karėi nuomonę parodys viešai. Tai yra labai gerai. Gerai, kad milžiniškas Amerikos unijų susivienijimas pakėlė balsą prieš karę tokiu momentu, kada šie šalyje diena iš dienos apsirėškia vis stipresnė tendencija intraukti suvienijusias Valstijas į ginklavimąsi sukurj. Bet to, ką padarė darbo federacijos konvencija, visgi negana.

Ponas Gompersas ir jo bičiuliai, kurie pervarė pasmerkiančias karę rezoliucijas, tiki, kad kares galima pašalinti, išauklėjus žmonyse humaniškus jausmus ir pasibjaurėjimą karių baisybėmis. Jie visai nesupranta, kad karės yra neišvengiamos dabartinės, kapitalistinės, tvarkos vaisius, ir kad jos išnyks tik tai tuomet, kuomet išnyks ši tvarka.

Federacijos vadovai ir didžiama jos narių kunu ir sieia atsidavę kapitalizmo tvarkai ir kapitalistinėms partijoms. Todel jų protestas prieš kares nedaug teatnės naudos. Jeigu jie norėjo pradėti tikrą kovą su karėmis ir karių pavojumi, tai jiems reikėjo paraginti darbininkus į kovą prieš kapitalizmo sistemą.

Paaikškinimas

Iš kelių vietų skaitytojai užklausk musų, kaip žiūrėti į „autonomijos fondą“, už kurį vienur-kitur varoma agitacija. Mes galime tuo tarpu štai ką paaikškinti.

Minėtąjį fondą įsteigė tautininkų partija; jisai yra, vadinasi, grynai partypoška įstaiga.

To fondo tikslas dar labai neaiškus. Viena, visai nežinia, ar Lietuvoje šiuo laiku ir

netolimoje ateityje bus koks nors judėjimas autonomijos išgavimui; iš Lietuvos apie tai bent iki šiol nieko negirdėt. Antra, nežinia, kokiais būdais vadinamieji „autonomistai“ Amerikoje ketina Lietuvos autonomijos išgavimui darbuotis; jie kalba apie kokius — ten memorialus, peticijas, sušizinojimus su diplomatais ir tt., be jok suprantama, kad tokie darbai tai yra vaikų žaismė, kuriai gaila būtų skaitikas išmesti. O ką nors geresnio „autonomistai“ da nesugalvoja.

Kam išrodo tečiaus, kad tokie jų plenai yra verti parėmimo, tas tegul juos remia. Tikrai reikia saugoties vieno dalyko. Mes neabejojame, kad tarpe „autonomistų“ yra žmonių, iš širdies geidžiančių savo veikimu atnešti naudą Lietuvai, bet yra ir kitokių.

Esame patyrę, kad kai kuriuose vietose tuli tautininkai išsiuose agituoja už vadinamąjį „autonomijos fondą“ ir visai ignoruoja arba net agituoja prieš Lietuvos Šelpimo Fondą.

Taigi jiems, matoma, tas jų partypoškas fondas rupi tikrai tiek, kad Lietuvos Šelpimo Fondui pakenkus. Su tokiais ponais reikėtų anaipol nesu-sidėti ir jų agitaciją stabdyti.

Lietuvos Šelpimo Fondas yra grynai bepartypoškas dalykas, ir su juo nereikia maišyti nė politikos, nė tikėjimo, nė jokių kitokių reikalų.

KOKS TAI KAPAS.

PETERBURGAS, Nov. 17. — Po mušių netoli Varšavos kaimiečiai užtemio stebėtiną kapą ant vieno kalnelio. Kapas buvo apsuptas mediniais kryžiais, ant kurių buvo užkabinti vokiečių karių šalmai. Kaimiečiai atvėrė tą kapą, ir atrado, kad jame užslepta vokiečių greit šaunamosios armijos ir daug amunicijos.

Anglijai karė atseina po \$55 i sekundą, — taip aprakavo Londono profesorius Sidney Webb.

Parodyta dabartinė mušio linija Belgijoje ir Francijoje.

IŠ LIETUVOS

KARĖ LIETUVOJE.

Šuvalkija po karo audros.

Suvalkių lietuviams teko patirti karštoji karės ugnis: ji tapo kurį laiką didžiuoju karės lauku, kuris traukėsi per visą guberniją ir toliau. Visų nuostolių greitomis sunku patirti ir aprėpti, pažymime tuo tarpu tik atskiras nukentėjusias vietas ir žmones.

Vilkaviškio apskr. Gižų valsčiuje sudegė apie 18 ukininkų gyvenimai, nuo šovinių užsidege. Pačiame Vilkaviškio mieste vokiečių sudeginta apskričio valdyba ir sudegė 2 namai. Sužeistas ir koją „Zagrės“ vedėjas Varanka. Nuo Vilkaviškio ir vakarus daug sudeginta dvarų, kaip antai Kaukalkalnio, Šiaudiniškiai, Varsnupiai ir tt.

Kalbarijoje sudegintas majorato dvaras ir elektros malūnas, taip pat daugybė pašaro, kurį vokiečiai tarė esant rusų kariuomenės. Miestui uždėta buvo 10,000 rubl. kontribucijos, iš kurių 3,600 rublių išmokėta, daugiau nebereikalaavo. Miesto trobos liko sveikos.

Pas Staviškio Gavėnų vokiečių kareiviai netyčia nakties laiku uždegė triobas, kuriose patys buvo apsinakvoję. Sudegė 2 vokiečių kareivių, ke-liolika arklų ir patronų skrynų.

Suvalkuose buvo paskirtas jau vokiečių gubernatorius ir komendantas. Mieste užvesta buvo vokiečių tvarka ir užginta rodyties gatvėse vėliau 8 val. vakaro. Kasdieną gyventojams įsakyta buvo prirengti po 200 pavyčių ir po 300 pietų. Buvo uždėta miestui kontribucija, nors žmonės užsilaukė ramiai. Buvo surengta prie vokiečių gubernatoriaus deputacija, apie kurią išpradžių kalbėta buvo, kad tai žydų darbas, paskiaus bi išsiaiškino, kad ją patys vokiečiai surengė, iš visų tautų surinkę žmonių varu prispyrė eiti.

Alyto bažnyčia (Vilkav. apskr.), atsidurusi tarp dviejų ugnių, tapo visiškai sugriauta. Jos griuvėsiuose žuvo 8 žmonės ir nemaža sužeista. Mat, laike mušio jon buvo su-bėgę daug žmonių, kas mels-tų, kas slėptų, o kas ir su visa manta susisėdė.

Simne (Kalv. apskr.) taip pat nukentėjo bažnyčia ir išde-gė dvi gatvės.

Kazlų Ruda (Suv. gub.) Traukiniai tarp Kauno ir Kazlų Rudos stočių pradėję jau vaikščioti. Rupinamasis pataisyti geležinkelis ir toliau Virbalio linkui. Kaip praneša „Vil. Vest.“ tas geležinkelis vokiečių buvęs visai sugadintas, špalai gi atimti ir iš-vežti į Prusus.

(„Liet. Žinios“)

IS MARIAMPOLES

APIELINKES.

(Laiško ištrauka)

Pradedant nuo Alytaus matyti jau mušio pasekmės: plentai ir paplentės baisyai išklampoti, laukai ir plentai baisyai iš-atrioti, granatų, tolydžio lavonai arklų, visur tuscios trobos ir be jokios tvarkos. Simno tik viena pusė nukentėjusi, bažnyčia pusėtinai apkalta. Mariampolė nedaug nukentėjusi. Trakiškių trobos stovi lyg ant kalnelio ir kaip syk atsitiko tarpe musiškių ir vokiečių mušis:

sienos ir stogai tik vienu skyliu.

Kuomet prasidėjo armotų šaudymas, namiškiai visi su-bėgo į kamara muriniuose tvartuose. Po valandėlės viena šrapnelė pataikė į stogą, trūkdama nukirto porą sparų, nugriovė pusę stogo, sudaužė čytą, lubas ir galas šrapnelės įstigo į lubas kamara, kur buvo pasislėpę: kilo panika ir visi išbėgo aplinkui granatoms betruksant į sode įkastą duobę. Musų trobose truko apie 15 granatų ir reikia stebėties kaip jų neužkurė.

Užplaukus vokiečiams, musų tėviškėje gyveno jų vienu tarpu 300, o vėliau 120 ir visus reikėjo maitinti. Apie 40 markių užmokėjo, už kitą gi paliko kortes! Elgėsi neblogiausia. Kareivių buvo daug lietuvių. Už Sasnavos linkui Budkos buvo tiktai žvalgai, bet tieji dar daugiau blėdies negu tikroji kariuomenė. Mano bitės 14 avilių visos išdraskytos. Visa laimė, kad mano tėtis tuojaus sugrįžo, nes kur tik nieko namie nebuvo, tai viską ėmė ir plėšė...

(„Liet. Žinios“)

Druskininkai (Gard. gub.)

Apie 5 dienas mušė čia rusų kariuomenė su vokiečiais, kurie norėjo toje vietoje persikelti šiaupus Nemuno. Tuktantįs jų buvo paskandinta Nemune, ir jo vando pasrūvęs buvo žmonių krauju. Nukentėjo nuo kulnų ir miestas, ypač kurorto trobesiai. Sudegė žydų sinagoga. Bažnyčion paleista buvė ligi 30 šuvių. Šaudomi buvo net kapai ant kalniuko, kuriom vokiečiai tarė esant tvirtove. Užmūsta keletas žmonių iš šiaip gyven-tojų.

Ties Mėrečium buvo persikėlę 600 vokiečių, bet rusų artilerijai apšaudžius beliko tik 50 žmonių, kurie nenorėdami nelaisvėn pasiduoti, puolė Nemunan ir ten prigirė. Nakties laiku tiek pat buvo mēginę jie kelties šiaup Janopoliu, kur jie turėjo įsitaisę telefonus, atsivežę brezento laivus, bet ir čia juos sulaikė musų šaulių ugnis.

(„Liet. Žinios“)

Vokiečių uždėtoji ant Suvalkų 100,000 rubl. kontribucija, jiems skubiai pasitraukus liko stovėti paleist.

Iš Veikiantis armijos 1 spaliu. Kalvarijai (Suvalkų gub.) buvo vokiečių užimta nuo 4 iki 18 rugsėjo. Ant miesto buvo uždėta 10,000 rubl. kontribucija iš kurių išmokėta tik 3,000 r. Likusioji dalis neišieškota. Miesto triobėsiai nesunaikinta. Brangėni daigai išgrobiyti. Kalvarijos apskrityj neprieto-liu sudeginta keletas dvarų, tame skaitliuje ir majoratinis „Kalvarijos“ dvaras. Simne nuo mušio išdegė dvi gatvės, pakenkta bažnyčia. Gyventojams truksta maisto ir pašaro gyvuliams. (P. A.)

Rusų tvarka Galicijoje.

Lvovo gubernatorius Bobrinskis įsakė Galicijoje uždaryti draugijas, klubus, mokyklas, mokinių internatus, pakol nebusi leista rusų valdžios atidaryti.

Jau esą Galicijoje paruošta 50 vidurinių mokyklų, kuriose busianti atkreipta didžiausią dėmesį, ir rusų kalbos išguldinėjama. Ikišioliai Galicijoje buvo vartojama mažrusių ir lenkų kalba.

Korespondencijos

AURORA, ILL.

Tur but niekur nėra tokių tamsių žmonių, kaip Auroros lietuviai. Nors jų čia gyvena apie 100 šeimynų, bet nieko neveikia. Girtuoklystė ir fanatizmas labai išsiplatinę. Yra ir pažangesnių dr. jų, kaip L. S. S. 123 kp., Laisvės Myletojų vyrų ir moterų dr. ja, bet jos negali dėti augščiau minėtų priežasčių bujoti.

Jeigu tos draugijos parengia prakalbas ar balių, tai karštieji katalikai nei vienas neina.

Lapkr. 1 d. Laisvės dr. ja parengė balių su prakalbomis, tai šv. Kazimero dr. ja tai da girdusi ant susirinkimo nutarė, kad nei vienas jos narys po bausmės neitų ant to balius.

Kalbėjo drg. A. Petratis iš Chicago. Kalbėjo apie karės priežastis, taipgi savo kalboje palietė kunigus, bet juos aiškiai atskyrė nuo tikėjimo. Žmonėms jo prakalba labai patiko.

Antras kalbėjo dr. jos narys F. Šurna apie draugiją.

Žmonės užsilaukė ramiai, tik pabaigoje vienas girtuoklis pradėjo kelti triukšmą. Norėta buvo rinkti aukas nukentėjusiems nuo karės, bet kur tau. Tuom ir užsibaigė prakalbos.

Gėda mums, auroriečiams, kad taip žemai stovime. Kituose aplinkiniuose miesteliuose lietuviai rengia vakarus, teatrų, prakalbas, o pas mus kaip ir nieko. P. Nevėžis.

BRIDGEPORT, CONN.

J. Gabrio prakalbos.

Lapkr. 7 d. pabažnytinėje svetainėje buvo prakalbos, kuriose kalbėjo J. Gabrys ir kun. Varnagiris iš Brooklyn.

Pirmiausia ant pagrindų pasirodė vietinis kun. Pankauskas. Perstato publikai Gabrij, kaip garsiausį Liet. Inf. Biuro veikėją. Gabrys praneša, kad jis aplankęs visas lietuvių kolonijas ir jau važiuos į Londoną, o čia atsilankęs tik kviečiant kun. Varnagiriui. Kadangi labai nuilsęs ir užsikimavęs, pakviečia kun. Varnagirį kalbėti.

Kun. Varnagiris pasakoja pasaką apie vieną senelę Lietuvą ir jos kaimynus — Lenkiją, kad jos kitą sykį buyasios garsios ir galingos, o dabar jų niekas nežino. Kviečia gelsvą bėti tėvynę. Jeigu, girdi, mes duosime po skatiką, po grūdą, ir tai jau bus daug, o jeigu duosime, tai išbudavosime dar gražesnius miestus ir kaimus, negu sunaikintieji.

Po Varnagiriui kalba J. Gabrys. Jis dar labiau dejuoja delei lietuvių žaidų. Jeigu Rusija laimėtų, tai valdžia nuostolius sugrąžintų. Nupeikė lietuvių, kam jie išvirsta į lenkus ir anglus. Liepė vaikus leisti į parapijines mokyklas. Kvietė rengties prie "lietuvių dienos," kuri bus lapkričio 26. Toj dienoj kiekvieno lietuvių pareiga pasimelsti ir paaukauti dienos uždarbį Lietuvos reikalams. Jei visi duos po 1 dol., tai galima bus netik nukentėjusius nuo karės suselpti, bet ir "kalnus nukasti, klionius sulyginti."

Pasigyrė savo "Tautų Sąjungos" laikraščiu, kad jis vusuo met talpinsias apie Lietuvą pirmiausiaj vietoj.

Pertraukoje kalbos rinko aukas. Vienas iš publikos pa-

klausė: "kokiems reikalams?" Gabrys atsako: — "paskui pasakysiu." — "Paskui duosiu pinigų" — atsako klausėjas. Aukų surinkta \$28.50. Dabar Gabrys praneša, kad pusė tų pinigų eis Liet. Inf. Biurui, nes, girdi, "uždyka nieko nepadarysi, laikraščio neišleisi."

Po to Gabrys pradėjo šmeižti socialistus, kad L. S. S. kuopos turinčios po 12 narių siuntė po 6 atstovus į Visuotinę Seimą, Brooklyne, už tai socialistai paėmė viršų ir seimas nuėjęs "ant šuns uodegos."

Po prakalbų susitvėrė "Vyčių" kuopa.

Spitolninkas.

MELROSE PARK, ILL.

Triukšmingos prakalbos.

Lapkr. 8 d. atsibuvo D. L. K. Algirdo draugijos mėnesinis susirinkimas.

Susirinkime buvo skaitytas laiškas nuo Darbininkų Vartotojų Dr. jos (Workers Consumers Ass'n), kad dr. ja paimtų bent porą akcijų ir tuo palengvintų b—vei greičiau atidaryti krautuvę.

Daugelis tą parėmė ir tam pilnai pritarė, bet atsirado porą tokių, kurie visai pradėjo niekinti bendrovę, kad ji tuoj bankrutysianti.

Pirimininkui leidžiant balsuoti, ar dabar pirkti akcijas, ar laukti pusmetinio susirinkimo, jie vietoje balsuoti bjauriais žodžiais iškoliojo pirmininką, pradėjo rėkti ir suardė susirinkimo tvarką.

Vienas tųjų rėksnių pirmiau buvo užsirašęs dešimtį bendrovės akcijų, bet kuomet likosi išrinktas sankrovos vedėju, kokis žmonėms tiko, bet jam netiko, jis atsisakė nuo bendrovės ir pradėjo jai visai kenkti. Jis vadindavosi pažangium žmogum ir kartais užtardavo socialistus, nors prie jų neprigulėjo. Dabar pamatė jo "pažangumą."

Bendrafvės narys.

STURGEON, PA.

Lietuviai plėšikai šaudo į namus ir sužeidė moterį.

4 d. lapkr. čia buvo toks atsitikimas.

Nakties laiku plėšikai užpuolė J. Kuzimcko stubą ir pradėjo šaudyti į lovą. Lovoje gulėjo moteris su mažais vaikais. Viena kulka pataikė moteriai į ranką. Jei kokius 4 colius žemiau, kulka būtų pataikiusi į krutinę.

J. Kuzimckas pareikalavo, kad plėšikai būtų suimti, bet konstabelius atsisakė juos suimti, nes konstabeliai gauna nuo plėšykų kyšius. Bet visgi priverstė konstabelių du plėšikų suimti.

Suimti: A. Ališkevičius ir S. Ališkevičius.

Patarkite, ką daryti su tokio konstabeliu.

M. Juozupavičius.

WEST FRANKFORT, ILL.

Lietuviai. Vestuvės. Darbai.

Šis miestelis yra mažai žinomas laikraščių skaitytojams. Rodos, lyg čia nebutų lietuvių. Nors jų yra nemažai, bet jų veikimas labai menkas. Girtuokliavimas ir lošimas kortomis labai prasiplatinęs.

Draugijų yra dvi: Lietuvos Sunų, pašelpinė ir L. S. S. A. kuopa.

8 d. lapkr. atsibuvo vestuvės F. Radauskio su Z. Tarvainaitė iš Chicago. Vestuvės buvo pa-

prastos, su bažnytinėmis apeigomis. Gėrimais kainavo arti \$80.00. Tik tame svarba, kad jose apsiėjo be policistų ir be muštynių, kas čionai retai be to apsiena.

Darbai anglių kasyklose eina nepergeriausiai. Tris kasyklos dirba kasdien, o kitos trys dirba nepilną laiką. Darbas sunku gauti iš priežasties daugelio bedarbių.

Bitinėlis.

CICERO, ILL.

Lapkr. 10 buvo Cicero draugų delegatų susirinkimas, kad sutvarkytų aukų rinkimą nukentėjusiems nuo karės. Susirinkime dalyvavo 21 delegatas.

Mes, nekuri delegatai tikėjome, kad galėsime susitaikinti išrinkti tam-tikrą komisiją rinkimui aukų.

Kuomet tapo išrinkta to vakaro valdyba, aš tuojaus supratau gudrių tautininkų politiką. Išdirbant susirinkimo tvarką, klausimas apie fondą suvis praleidžiamas.

Aš, žinoma, paklausiau, kur turėsime siųsti surinktas aukas. F. Strielčiūnas nurodė naudingumą įsteigimo nepri gulmingo Cicero Fondo; kada bus surinkta daug pinigų, tai jie matys, kur yra reikalus siųsti pingus.

P. Stankaitis karštai agituoja už Autonomijos Fondą. Šarka gi tik džiausiasi iš to.

Balsavimas. Balsuojant Visuotinas Seimas ir jo įsteigasis fondas atmetta.

Šarka vėl kala, kad aukas nukentėjusiems nuo karės reikia siųsti Pauksčiui, bet tik ne šid lauskiui, nes jis socialistas. Vienok du trečdaliu balsų nutartą įsteigti "Cicero Fondą."

Aš nenorėdamas prasikalsti prieš lietuvių visuomenę prieš Visuotinojo Semo nutarimus apleidžiau jų susirinkimą.

Nežinia, kaip visuomenė atsisėdė į tokį Cicero Fondą ir ar tautininkų laikraščiai nieko nesakys tautininkų vadovams už jų tokį darbą.

Negalima kaltinti visų tautininkų, tarp jų yra rimtų žmonių. Pavyzdžių gali būti M. Gabraitis, kuris geidžia ramybės ir vienybės. Bet jie vieni negali atstovėti prieš Šarkų kompaniją.

Aš tikiu, kad Cicero lietuviai nepatiks tokiam fondui, įsteigiam kelių vadovų. Jie gerai žino, kad Amerikoje yra tik du fondai įsteigti lietuvių visuomenės. Vienas įsteigtas per R.—Katalikų seimą, Chicagoje ir antras Lietuvos Šelpimo Fondas, įsteigtas per Visuotinąjį Seimą, Brooklyne, kuris yra sutvarkytas atsakančiai ir

iš kurio negali pražuti nei vienas centas.

Buvęs delegatas nuo Soc. Partijos Cicero lietuvių Skyriaus M. Burba.

Mėsa pabrango su stock-yardų atidarymu. Mėsaininkai sakė, kad nepabrangs, bet pabrango. Kiauliena pabrango vienu centu, o versiena net trim centais.

Gyvuliai į stock-yardus visi buvo atvežti užpečėtytuose vagonuose. Pečėtis nuplėšė valdžios inspektoriai, ir apžiūrėjo, ar galvijai sveiki, prieš juos išleisiant.

Atlanui Žičkui, aštuonių metų vaikui, gatvėkarių kompanija užmokėjo \$4,500 už koją, kurią jam nuvažiavo karas.

AR NORI

gauti DYKAI del geros esdies ir Katalikų visoklypura miedienų atstak ir kitokiu visokiu dalyku, kuris ta la la la nuri, o nedini kur la gausi Jeigu taip, tai atsiusk savo pilna ir aligau adreša, o aas tuojau ta Katalikų ir ta atstakus tuo nusiusiu STRAT. Adronas: **JUOZAS J. SZLIKAS** (MAGIKAS) 3261 S. Halsted St. Chicago, Ill.

Tegul Jūsų Pinigai Jums Uždarbiauja.

Už pinigus padėtus mūsų banke mes mokame tris dol nuo šimto ant metų. Tas ženklina, kad pinigai padėti mūsų banke jums užpelnė, del jųs dirba; jie dirba dieną ir naktį, šventadieniais ir šokiomis dienomis — vis tiek ar esate namie ar kelionėj, sveiki ar sergate, esate laimingi ar nu liudė—vis vien pinigai padėti mūsų banke jums uždarbiauja. Galima pradėti su vienu doleriu ir dėti po kiek kas savaitė. Juo daugiau taupsite tuo daugiau gausite pelno, tuo smarkiau pinigai dirbs del Jūsų.

Mūsų bankas, kapitalas ir perviršis tapo padidintas iki \$275,000.00.

Siame banke yra laikomi Suv. Valstijų, miesto ir Valstijos pinigai.

Yra po priežiūra Valstijos.

Priimame depozitus taupinimui ant 3%. Pinigus galima atsiimti kada norint.

Siunčiama pinigų į Lietuvę.

Atsidarykite čekių sąskaitą.

Mūsų depozitoriai nesurūpinę del savo pinigų.

CENTRAL MANUFACTURING DISTRICT BANK

1112 West 35th St. Netoli Morgan St.

VIENATINĖ BANKA BRIDGEPORTE PO GLOBA VALDŽIOS.

Lietuviškai kalbama

Lietuvių Skyriaus Vedėjas A. Petratis

Bankinės Valandos: nuo 9 ryto iki 4 po pietų. Subatomis nuo 9 ryto iki 8 vakaro.

PINIGAI SIŪSTI Į LIETUVĄ YRA VĖL GALIMA.

Vyrai, Neužmirškite Ateiti Pirkti Savo Drabužių

Mes užlaikome didžiausį pasirinkimą vyrų drabužių visoje South Sideje

Išpardavimas Ketverge, Petnyčioj ir Subatoj, Lapkričio 19, 20 ir 21 d.

MES PADARĖME STEBUKLINGĄ DRABUŽIŲ ISPARDAVIMĄ IR VYRAI IR VAIKINAI, KURIE NEATSILANKYS, PRAŽUDYS STEBETINĄ PROGĄ. NUSIPIRKTI JŲ RUDENINIUS SIUTUS IR OVERKOTUS PINIGUS SUČEDIJANČIA KAINA

TIE SIUTAI IR OVERKOTAI YRA GRYNAI RANKŲ DARBO, NAUJAUSIO KIRPIMO, VĖLIAUSIOS MADOS IR SPECIALIO DARBO PADARYTO MUMS VIENAIŠ LĖLIAUSIA ŽINOMAIŠ SIUVEJAIŠ MIESTE. PER ŠĮ ISPARDAVIMĄ PARSIDAVINĖS UZ

\$14.75

DYKAI

Mes prosysim ir pataisysim jūsų drabužius dykai per vienus metus.

DYKAI KUPONAS

Vyrai atneškite šį kuponą į mūsų drabužių skyrių ir mes duosime jums dykai puikią Vokiškojo Sidabro Degtukų dėžutę. Jūs turite turėti šį kuponą.

Vaikų overkotai, pilki, gelsvai-rusvi ir rudi; grynų vilnų; flanelės pamušalas; padaryti su šalikiniu kalnieriūm ir gražaus stiliaus. Kainuoja tik

\$5.00

Vaikų grynų vilnų trumpos kelnaitės, reguliārės vortės 69c ar 75c. Didžiausias pigumas už

49c

ATKINS AND FREUND
DEPARTMENT STORE
4805-07-09-11 ASHLAND AVE.

